

● Vármegyecímerek „a maradandóság terén”

Heraldikai kalandozások

Az ember nem is hinne, mennyiféle ág-boga, megoldandó gondja lehet egy kívülről egyszerűnek látszó építészeti aprómunkának – mondja Pappné Zántho Rita, aki a Dóm téri címerkihelyezések városházi előkészítését és a koordinációt végezte. „A maradandóság terén” hetven esztendő után a kis részletek is a helyükre kerülnek – mondanánk szívesen, de még egy esztendőt várni kell a teljességre. A Dóm téren ma, szerdán este 7 órakor avatja fel Szeged polgármestere a vármegyecímereket. Nem mind a hatvanhármát, egyelőre a felét. A folytatás jövőre, ugyancsak a város napján következik.

– Ez egy rettentő hosszú történet, nehéz röviden elmondani – szabadkozik Zántho Rita és amint ránézik az asztalán főlhalmozott iratcsomagra egyből el is hiszem. Csakhogy a történet kell, mert a szegediek egyre másképp telefonálnak a szerkesztőségbe és olyanokat kérdeznek, ami alapvető ismeretek hiányára vall. Például azt kérdik: netán az elcsatolt megyék „visszaigénylését” akarja kifejezni a város a vármegyecímerek kihelyezésével?

A kis szegedi címertörténetből mindenki számára kiderülhet: semmi ilyesmiről nincs szó. Hanem egyszerűen arról, hogy végre, éppen hetven évvel az eredeti tervek elkészülte és elfogadása után részleteiben is megvalósul Rerrich Béla budapesti építész szegedi álma. Amikor Somogyi Szilveszter polgármester odakanyarította a nevét az okmányra, amely a Dóm tér rendezésére kiírt pályá-

Az utolsó simításokat végzik a kivitelezők. (Fotó: Schmidt Andrea)

lyázaton nyertes terv megvalósításáról rendelkezett, 1928-at írtak. Emléksünk, a templom és a tér építését megszakította a háború, csak 1920 után folytathatták. Rerrich tervéről Ybl Ervin azt írta: „részletei a kézimunka jegyében jöhettek létre”. És valóban, a teret ölelő épületek befelé tekintő homlokzatára a tervező odarajzolta a díszítő elemek helyét és valószínűleg az építkezés során dőlt el: a 63 vármegyei címerpajzs kerüljön oda.

– Csakhogy Trianon után már nem lehetett mind a hatvanhárom helyet betölteni – mondja dr. Nagy Ádám muzeológus, aki dr. Szegfű László történész-heraldikussal, tanácskező vezető főiskolai tanárral együtt meghatározó segítségnyújtott a városnak az egykori címerek történeti hűségű rekonstrukciójához. – A

kor szellemisége minden bizonnyal megengedte, hogy az akkori városvezetők arra gondoljanak: majd ha visszakerülnek az elvesztett megyék... Manapság azonban, amikor hét évtized után megvalósul Rerrich terve és kikerül mind a hatvanhárom címer, nem ideológiák munkálnak, hanem kizárólag a történeti hűség igénye. Az újonnan faragott címerek esetében Tagányi Károly, Altenburger Gusztáv és Rumbold Bernát munkáját, a Magyarország címertára 1880–85 című művet tekintettük forrásnak, mert az 1930-ban felavatott térre kihelyezett címerek is ennek a rajzai alapján készültek.

A közgyűlési témaként 1992-ben, majd két év múlva is szerepelt címer-ügyről végül 1995-ben született döntés. Hármass feladatot határozott

meg a testület, részint a régi vármegyecímerek újjávarázslását, a hiányzó elkészítését és az 1972-ben kihelyezett szocialista város címerek eltávolítását. (A '72-es „városszépítő” akció idején leszedett régi pajzsokat a Műemlékfelügyelőség Oroszlán utcai udvarában helyezték el, azóta is ott vannak, s a műemlékesek ragaszkodnak is hozzájuk; ezért most összesen 19 pajzsot kellett újrakészíteni. A „szocialista” város címerek nem a szemétként kerülnek, hanem a múzeum kőtárába.) A Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola kapta meg a munkát: díszítőszobrász tanulói Kalmár Márton és Fritő Mihály szobrászművészek irányításával kezdtek dolgozni.

– Díszítőszobrász szakmát tanulnak a diákjaink és a címerfaragás ehhez igen jó is-

kola – mondja Kalmár Márton. – Fejleszti a plasztikai érzéküket, precizitásra készít, stíkok és formák faragásához egyaránt gyakorlatot ad. Tavaly az érettségi része volt a címerkészítés. Most a SZOTE oktatási épülete felőli oldalra helyezték ki 31 címet, ezt avatják holnap, de a másik oldalra is sok elkészült már. Süttői kőből faragjuk, amely – ezt kevesen tudják – sokkal időtállóbb anyag a márványnál.

A téren a Litoszféra Építő és Díszítő Bt. szakemberei az utolsó simításokat végzik. Most a 31. címerpajzsra jutottak, Liptó vármegyéig, a nyugati fal jövőre ezzel kezdődik, Zólyommal végződik. Csak a fecskék okoztak némi galibát. Az üres helyekre fészkel madarak sorsáért dr. Berekné dr. Petri Ildikó, a Belváros önkormányzati képviselője fejezte ki aggodalmát, okkal, hiszen a védett fecskék fészkeinek leverése ugyanúgy engedélyköteles, mint mondjuk egy védett fa kivágása. A Kiskunsági Nemzeti Park ornitológusait kérték fel, adjanak szakvéleményt. A gondos megfigyelés alapján kiderült, a fecskék fészkek még építés alatt állnak, nincsenek bennük tojások; ha leverik is őket, még újjáépülnek az idei szaporodási szezonig – máshol. Nincs tehát akadály a vármegyecímerek avatásának immár, s a pajzsképekkel, a már megújult kandeláberekkel és szintén felújított zenelőrával, az új térburkolattal, a rendbe hozott templomtoronnyal, s az újrakészített Szentháromság szobor kihelyezésével – jövőre – teljessé lesznek „a maradandóság terén” a kézimunka jegyében alkotott részletek is.

Selyek Erzsébet

Két színész fesztivált szervez

Tavaly volt az első szegedi gyermek és ifjúsági fesztivál. A Liget névre elkeresztelt, mert az újszegedi ligetben zajló színházi és sporteseményeken négyezren vettek részt. Két színész, Kancsár József és Quintus Konrád a tavalyi sikeren felbuzdulva most ismét munkához látott: megszervezik a Liget '98 eseményeit.

– Igyekeztünk olyan programot összeállítani, hogy a hatévesektől a huszonkét évesekig mindegyik korosztálynak kínálhassunk játékot és szórakozást és akár a család három generációja jöhessen egyszerre – magyarázza Quintus és Kancsár egyszerre. Mintha nem szabadultak volna ki legutóbbi szerepökükből: az Arzen és levendula című játékban az enyhén terhelte testvérpárt alakították és szerepük szerint nem egyszer vágta egymás szavába. Quintus volt az erőszakosabb, megint – A július 2-től 5-ig tervezett események egyik fele színházi produkció, a másik sportjáték. Mindjárt az elején, 2-án bemutatjuk a szabadtéri színpadon a Pinokkió című zenés mesejátékot kaposvári Keszeg László rendezésében és szegedi színészekkel. A többi estén és délutánonként is vendégtársulatok lépnek fel, Győrből, Pécsről, Marosvásárhelyről, Kecskemétről, Budapestről. Az óvodákban és az iskolákban kerestünk olyan öntevékeny csoportokat, osztályokat,

akik vállalták, hogy a NAT ajánlott irodalmából feldolgoznak és délutánonként a színpadon bemutatnak részleteket. Az a cél, hogy a többiek érdeklődését fölkeltsék és minél többen olvassanak.

A sporteseményeket úgy szervezték, hogy mindegyik napnak más profilja legyen. Lesz labdanap kispályás focibajnoksággal, street ballal, kapcsolódni az 500 éves város ünnepségeihez, a Fúsd körül Szegedet ötödik futamát a Liget 98 keretében rendezik. Kondicionáló és teljesítménymérő gépek állnak majd rendelkezésre. A zárónap lesz a csáládi sport ideje, sok játékkal.

– A drogcentrummal és a mentálhigiénés programirodával együttműködve az idén szeretnénk megszervezni, hogy drog- és mentálhigiénés tanácsadással, ismeretterjesztéssel is szolgáljunk a fesztivál ideje alatt – mondja Kancsár József. Mivel tavaly sikeres volt a Liget, bebizonyosodott, hogy a nyári időszakban szükség van a gyerekek és a fiatalok számára ilyen szórakoztató alkalmakra, most egy nappal hosszabb fesztivált tervezünk. Forgalmazni fogjuk a Liget kártyát, amely belépőként szolgál valamennyi eseményre és a hátoldalán szereplő üzletekben kedvezményes vásárlásra jogosít. Az idén is támogat bennünket a szabadtéri, az önkormányzat, a tanárképző főiskola Testnevelés Tanszéke és reméljük mindazok a cégek, akik tavaly is segítettek.

S. I.

„Itt mindenki jól fogja érezni magát.” (Fotó: Nagy László)

Rachmaninov-emlékkoncert

● Munkatársunktól

A 125 éve született zseniális zeneszerzőre, Szergej Rachmaninovra emlékeznek május 26-án kedden 18 órakor a Király-König Péter Zenekiskola nagyertermében (Tábor u. 3.). A koncertet a szegedi önkormányzat és a Somogyi-könyvtár szervezik. Fellépnek: Ábrahám Bence (hegedű), Fekete Mária (zongora), Altorjay Tamás

(ének), Dombiné Dr. Kémény Erzsébet (zongora), Mosolygó Virág (gordonka), Farkasréti Mária (ének), Mázl Wanda (zongora), valamint a szünet után Pál Anikó (zongora). A műsoron Rachmaninov művei szerepelnek. A belépés díjtalan. A zeneszerzőről összegyűjtött dokumentumokból kiállítás tekinthető meg a Somogyi-könyvtár első emeletén.

Szatymaz: közepes

● Szatymaz (MTI)

Fajtaktól függően eltérő mértékben károsította a tavaszi fagy a őszi barackot Szatymaz környékén, de az ültetvények jelenlegi állapota arra enged következtetni, hogy az idén közepes termés várható – tájékoztatta az MTI-t Gyömbér László, a Csong-

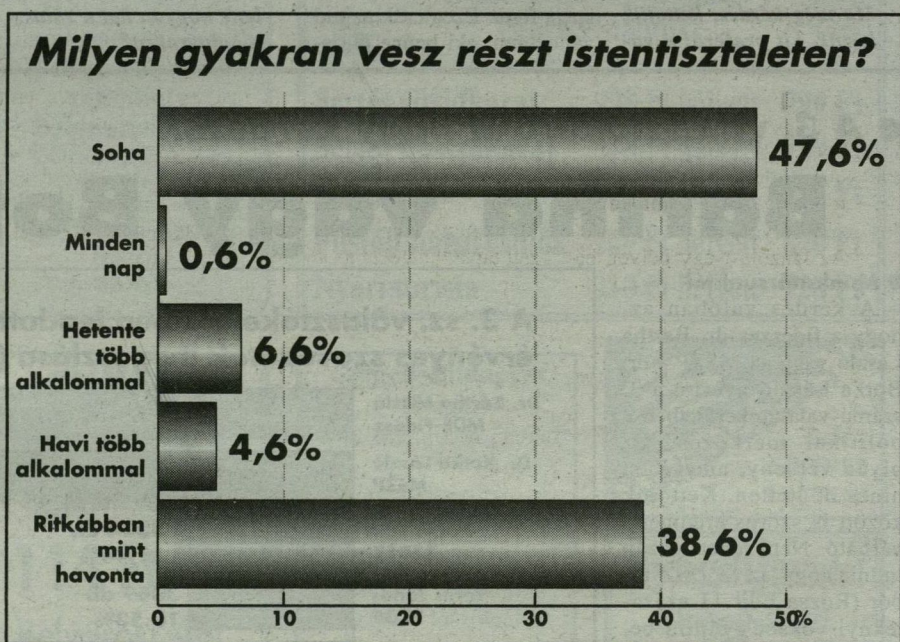
rád Megyei Agrárkamara ügyvezető igazgatója. A nektarinfajták – a kopasz barackok – jobban megsínylettek a hideget, mint a hagyományos fajták: a szatymazi termőfajta a kár mértéke 90 százalékos. A hagyományos fajtáknak csupán 20-30 százalékán tapasztalható a fagykár.

● Materializmus után: kisebbségben az ateisták

A szegediek vallásosak, de...

A szegediek több, mint 90 százalékban vallásosnak mondják magukat, azonban mindennapi életvitelükben ez már jóval kevésbé tükröződik. Ez derült ki egy nemrégiben végzett szegedi közvéleménykutatásból, amely négy, a vallásossággal kapcsolatos kérdést tett fel ötszáz szegedinek.

Az országos adatok alapján a magyar emberek kilencven százalékban vallásosnak, döntő részben katolikusnak mondják magukat. A közvélemény-kutatások segítségével azonban azt is fel lehet mérni, hogy ezek a kijelentések mennyire követhetők nyomon az egyes emberek értékítéleteiben, cselekedeteiben. Erre tett kísérletet szegedi viszonylatban az Informen Marketing Kommunikációs Iroda ez év elején. A cég vezetője, Halasi Attila elmondta, hogy ötszáz felnőtt korú szegedit kérdeztek meg, akik összetételükben jól reprezentálják a város lakosságát. A négy kérdés a következő volt: „Melyik vallásfelekezet tagja, illetve hová kereszttelték?”, „Mennyire követi egyháza tanítását?”, Milyen gyakran olvassa a Bibliát?” és „Mi-

ilyen gyakran vesz részt istentiszteleteken?”. Halasi Attila szerint e négy fő terület együttes vizsgálata képet ad arról, hogy a magukat vallásosnak mondó emberek mennyire veszik komolyan a saját életükre nézve az általuk preferált egyház normáit.

Az első kérdésre válaszolva a polgárok 8,4 százaléka vallotta magát ateistának, vallásosnak pedig 91,6. Utóbbi érdekes adat, tekintettel a megelőző negyven éves materialista kurzusra. A

szegediek döntő többsége (78,8 százalék) katolikusnak, kisebb hányaduk protestánsnak (református 8,8, evangélikus 1,6 százalék) vallja magát, s mintegy 2 százalékra tehető az új vallási mozgalmakhoz csatlakozók aránya.

Az Informen felmérése ezen túl egyre érdekesebb következtetésekre jutott. Halasi Attila elmondta, hogy a vallásosság mérésének többi paramétere mintha egyáltalán nem tükrözné az előbb említetteket. Úgy tűnik, a

válaszolók döntő többsége a felekezeti hovatartozásnak korántsem tulajdonított jelentőséget. Az istentiszteletek rendszeres látogatása, az egyház tanításainak követése és a gyakori Biblia-olvasás egy viszonylag szűk, tíz százalékos rétegre jellemző.

Ennek a rétegnek a meghatározó bázisát a 60 év felettiek adják, akik az átlaghoz és a fiatalabbakhoz képest jóval szorosabban kapcsolódnak a kérdéses egyházhoz. Észlelhető, de nem meghatározó a

nők valamivel aktívabb vallásossága. A közvéleménykutatás adatai alapján ugyanakkor kimutatható egy viszonylag széles réteg (általában 35-55 százalék), amely soha nem olvas Bibliát (52,4 százalék), nem jár istentiszteletre, vagy misére (47,6 százalék) és nem szokott a vallásosság kérdésével foglalkozni, illetve nem tudja eldönteni, hogy vallásos-e, vagy sem (38 százalék).

A fennmaradó 30-50 százalékos csoportra jellemző, hogy ha gyengébb szálakon is, de kimutathatóan kapcsolódnak valamely egyházhoz. Évente egy-két alkalommal részt vesznek egy-egy egyházi szertartáson (38,6 százalék), bele-beleolvasnak a Bibliába (33,8 százalék) és vallásosak, de a maguk módján, ami nem egykönnyen definiálható értékrend (51,4 százalék). Nagy valószínűséggel hisznek egy természetfölöttiben, de a vallástól valószínűleg részben, vagy egészen elfordultak – állította Halasi Attila.

A felmérés alapján kiderült, hogy a szegedi lakosság döntő többsége az aktívan vallásos réteg (10 százalék) és a magukat ateistáknak vallók (8,4 százalék) között helyezi el magát.

Arató László